

[Steen.]

Forbindelse med det, der er vor daglige Gerning, det, der er Grundlaget, økonomisk, for det Hjem, vi tilhører, saa er der i dette Øjeblik næppe noget, som stærkere optager Tankerne, i højere Grad præger Sindet, end Indtrykket af de Bevægelser, de Begivenheder af økonomisk, politisk og kulturel Art, der foregaar rundt om i den Verdensdel, vi tilhører, og hvoraf vi kun er en lille Del.

Det er ikke underligt, at det former sig saadan. Vi har bag os en Række Aar, hvor den økonomiske Politik, som de store Lande slog ind paa, og som de stadig fører, paa afgørende Maade har øvet Indflydelse paa de Forhold, der er vore. Vi har lært at regne med, hvor afhængige vi er af, hvorledes Forholdene former sig i den øvrige Verden, og mange er herudfra tilbøjelige til at slutte, at saa vil vel ogsaa den politiske, den kulturelle Bevægelse, der foregaar andetsteds, før eller senere komme til os, sætte sit Præg paa vore Forhold.

Over for saadanne Tanker, som jeg særdeles vel forstaar melder sig, tror jeg, det er nyttigt og gavnligt for os at mindes den gamle Sandhed, der siger, at naar man vil bedømme et Forhold og gøre det retfærdigt, saa skal man bedømme det ud fra de Forhold og Forudsætninger, under hvilke det er opstaaet. Her er det for os saaledes, at vi bag os har en rolig harmonisk Udvikling, under hvilken det er lykkedes os paa Folkestyrets Grund at føre Folkets Forhold frem til de Livsvilkaar, der er Folkets i Dag. Hvor forskelligt vi end, naar vi ser fremefter, bedømmer disse Opgaver og disse Maal, saa vil det store Flerthal være enigt om, at i de Værdier, i de uvurderlige Goder, der i Dag er knyttet til dansk Statsborgerret, i alt det, der i Dag er Hvermands Eje, har vi noget, som det er vor Opgave at bevare og videreføre. Der er ingen besindig dansk Kvinde eller Mand, som vil se Vejen hertil deri, at vi skulde efterligne Systemer og Metoder, som er opstaaet paa Grundlag af helt andre Forhold end dem, der er vore, Forhold, som der ikke er nogen Rimelighed i at sammenligne med den Historie, der er vor, det Stade, hvortil vi er naaet. Det, vi i denne Forbindelse har Brug for og skylder hinanden, er at anlægge en rolig og nøgtern Vurdering, og enhver, som gør dette, vil ogsaa komme til det Resultat, at det, hvorom Talen her er, og det, hvorom mange Tanker drejer sig, er ikke noget, der passer for os.

Men den Handelspolitik, den økonomiske Politik, som er ført og stadig føres, og som vi ikke har nogen Mulighed for at

unddrage os Virkningerne af, den har for det danske Folk medført den saare beklagelige Kendsgerning, at det danske Landbrug i Rækken af de danske Erhverv er blevet langt vanskeligere stillet, end Forholdet var, saa længe dette Erhvervs Produktion kunde foregaa paa den Maade, som vi kendte det i de Tider, da de frie Afsætningsforhold for denne Produktion endnu bestod.

Denne Kendsgerning rejser for os et stort og vanskeligt Problem, den rejser for os det Spørgsmaal: Hvorledes afvikles den Del af Landbrugets Gældsbyrde, som man har taget paa sig under helt andre Muligheder for Erhvervet end dem, der i Dag bestaar, og som vi i den nærmest kommende Tid tør regne med? Hvorledes tilrettelægges vi Forholdene for dette Erhverv paa en saadan Maade, at de Indtægter, det kan regne med, kommer i et rimeligt Forhold til Erhvervets Udgifter, saaledes at der derigennem tilvejebringes den Tryghed for Erhvervet i dets Arbejde, som Erhvervet ifølge sin særegne Karakter ikke kan undvære?

Det var et Forslag til Løsning af disse Problemer, som Regeringen for nogle Maaneder siden bad Landbrugsraadet udtale sin vejledende Mening om. Husmandsforeningernes Repræsentanter i Landbrugsraadet mente i det hele og store at kunne slutte sig til den Linie, der var nedlagt i den Lovskitse, der blev dem forelagt, hvorimod Landboforeningernes og Andelsforeningernes Repræsentanter mente, at de for deres Vedkommende behøvede — og udtalte Ønske derom — mere Tid, end der kunde blive Tale om, hvis Sagen skulde afgøres i denne Rigsdagssamling.

Under disse Forhold finder jeg det var baade klogt og rigtigt handlet af Husmandsforeningens Repræsentanter, at de ikke modsatte sig, at der blev givet Landboforeningernes og Andelsforeningernes Repræsentanter den Tid, de selv ønskede at have til deres Raadighed for at faa deres Stilling til Spørgsmaalene endeligt afklaret. Man opnaaede dermed, at man ikke paa nogen Maade skabte Vanskeligheder for det, alle maa erkende vil være det ønskelige, nemlig at der tilvejebringes Mulighed for, at de Spørgsmaal, der her foreligger, kan løses til sin Tid med et enigt Landbrugs Tilslutning. Og jeg bygger mit Haab herom paa forskellige Ting. Det var et enigt Landbrug, som henvendte sig til Regering og Rigsdag med Anmodning om, at Ændringen i Grundlaget for Statshusmændenes Rentebetaling gennemførtes og gennemførtes nu. Det var et enigt Landbrug, som